

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Studies) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ ที่มีระดับการบังคับบัญชา และลักษณะสายงานต่างกัน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 1,125 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 386 คน ได้มาตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{1,125}{1 + 1,125 \times (0.05)^2} \\ &= 295.08 \end{aligned}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนหน่วยประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้กำหนดให้เท่ากับ ร้อยละ 5
 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 296 คน

2. แบ่งประชากรตามสายวิชาชีพได้ 8 ประเภท คือ แพทย์ พยาบาล นักวิทยาศาสตร์ การแพทย์ โภชนากร นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และเภสัชกร

3. แบ่งสายวิชาชีพตามลักษณะสายงานเป็น 2 ลักษณะ คือ สายงานหลัก ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และสายงานสนับสนุน

3.1 กลุ่มสายงานหลัก ได้แก่ แพทย์ และพยาบาล เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสูตร

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิชาชีพ} = \frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละวิชาชีพ} \times \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

3.1.1 เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้สำรองอีกร้อยละ 20

3.1.2 แต่ละวิชาชีพสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

3.2 กลุ่มสายงานสนับสนุน ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ โภชนากร นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และเภสัชกร ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เก็บข้อมูลกลับได้ 386 คน คิดเป็นร้อยละ 91.04 ของกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถาม ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1
จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามวิชาชีพ

ประเภทของวิชาชีพ	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่แจก แบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ วิเคราะห์
แพทย์	134	42	40
พยาบาล	891	280	258
นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	40	40	32
โภชนากร	10	10	10
นักกายภาพบำบัด	17	17	13
นักจิตวิทยา	5	5	5
นักสังคมสงเคราะห์	13	13	13
เภสัชกร	17	17	15
รวม	1,125	424	386

ที่มา : อัตรากำลังพล โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานแพทย์ใหญ่ 31 สิงหาคม 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ 8 ข้อ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประเภทของวิชาชีพ ตำแหน่ง ระดับการรับรู้นโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ และแหล่งข้อมูลที่ได้รับทราบนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ โรงพยาบาลตำรวจ

ลักษณะการตอบแบบสอบถาม คือ ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ส่วนข้อคำถามที่เกี่ยวกับระดับการรับรู้นโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ เป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด (ดังตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2
เกณฑ์การให้คะแนนในมาตรวัด
ระดับการรับรู้นโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างโรงพยาบาลตำรวจ

ระดับการรับรู้	ระดับคะแนน
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจที่มีผลต่อ โอกาสก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทน ความมั่นคงในงาน สายการบังคับบัญชา และปริมาณงาน จำนวน 26 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ดังตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ
ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน	
	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร ซึ่งใช้ วัดพฤติกรรม 5 รูปแบบ ได้แก่ พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ และพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ มีจำนวน 35 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งความถี่ของ พฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับคือ สม่่าเสมอ บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง น้อยครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ (ดังตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร
ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ

ความถี่ของพฤติกรรม	ระดับคะแนน	
	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
สม่ำเสมอ	5	1
บ่อยครั้ง	4	2
นานๆ ครั้ง	3	3
น้อยครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติ	1	5

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ใช้วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ประกอบด้วย มีความรู้สึกจงรักภักดีต่อองค์กร ต้องการรักษาความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในองค์กร เป้าหมายและค่านิยมสอดคล้องกับองค์กร ทুমเทกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ดังตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร
ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน	
	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลผลคะแนน

การแปลผลคะแนนจากแบบสอบถามทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับคะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (รัตนา ศิริพานิช, มปป, น. 19)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายของระดับทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร ระดับพฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร และระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ ตามระดับคะแนน ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6

แสดงการแปลระดับคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ
พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ
ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ

ระดับคะแนน	ทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ	พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ
3.68 – 5.00	ดี	สูง	สูง
2.34 – 3.67	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
1.00 – 2.33	ไม่ดี	ต่ำ	ต่ำ

แนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามให้มีคุณภาพ

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสภาพการณ์จริงในปัจจุบัน
2. เขียนข้อคำถาม
3. นำข้อคำถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและภาษา
4. หาคูณภาพของเครื่องมือดังนี้
 - 4.1 หาคความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องและการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ใน 5 มาพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถาม
 - 4.2 หาคความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการแพทย์โรงพยาบาลตำรวจ ในวิชาชีพต่างๆ จำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ดังตารางที่ 3.7 และวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis)

ตารางที่ 3.7
ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	จำนวน ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α)
1. ทศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ	26	.88
2. พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ	35	.86
3. ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ	14	.86

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บังคับการโรงพยาบาลตำรวจ ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ตามกลุ่มงานต่างๆ ที่บุคลากรทางการแพทย์ปฏิบัติงานอยู่
2. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประเภทของวิชาชีพ ระดับการบังคับบัญชา และแหล่งข้อมูลที่ทราบนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การโรงพยาบาลตำรวจ โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ส่วนระดับการรับรู้นโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างโรงพยาบาล ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบ ทัศนคติต่อนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ ที่มีระดับการบังคับบัญชา และลักษณะสายงานต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อนโยบายปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

เกณฑ์การแปลผล ระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541 น. 316)

การแปลผล	
เมื่อค่า r มีค่าสูงกว่า .90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
เมื่อค่า r มีค่าเท่ากับ .71 ถึง .90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
เมื่อค่า r มีค่าเท่ากับ .30 ถึง .70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
เมื่อค่า r มีค่าต่ำกว่า .30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ส่วนเครื่องหมาย + หรือ - แสดงถึงลักษณะของความสัมพันธ์ ดังนี้

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองมีลักษณะเพิ่มหรือลดตามกัน

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองมีลักษณะเพิ่มหรือลดตรงข้ามกัน